

4.

I. Materiały z Wołynia /U.S.R.R./

Materiały wołyńskie pochodzą z dwóch punktów. Pierwszym z nich jest wieś Horodok (Gródek), położona ok. 9 km na NWN od miasta Równe. L. Sawicki, opierając się na informacji o przypadkowym odkryciu przez jednego z gospodarzy tej wsi szczątków kości mamuta i wyrobów krzemiennych - w 1922 r. podjął prace wykopaliskowo-badawcze, które ujawniły obecność stanowiska paleolitycznego. Było to stanowisko oryniackie I, którego znaczna część została wówczas zbadana i wyeksplorowana. Przy sposobności badań tego stanowiska L. Sawicki stwierdził w ~~innych~~ ^{drzewnicach} innych, różnych punktach, na terenie należącym do wsi Horodok, obecność stanowisk paleolitycznych oryniackich. Spośród nich, prócz wyżej wymienionego, stanowiska III i VII były przedmiotem prac wykopaliskowo-badawczych orientacyjnych, natomiast stanowisko Horodok II było przedmiotem badań systematycznych i bardzo szczegółowych, prowadzonych na wielką skalę w latach 1924-1927 i 1935r. Objęły one ~~znaczna~~ część terenu stanowiska o powierzchni ok. 1135m² (w 15 odcinkach) i były prowadzone do głębokości 9 - 12 m. ~~Wyprowadzono, zrzucano~~

Stanowisko Horodok II znajduje się na terenie ujściowej partii rozległego, bardzo rozwidlonego, głębokiego wąwozu. Wąwóz ten jest wcięty w zbocze południowe, pomiędzy kulminacjami +230 i 235m, pokryte go lessom grzbietu kredowego, który na odcinku tym przedstawia północną morfologiczną granicę Wołynia. Wyerodowaną w kredzie, szeroko rozwartą ujściową partię wąwozu pokrywają, do 13-metrowej miąższości, utwory lessowe, tworzące łagodnie opadającą ku jego wylotowi płaszczyznę (ok. 192-194m n.p.m.), która przechodziła w platformę tarasu lessowego (179-182m n.p.m.), wyściełającego dno pradoliny rz. Uście - lewobrzeżnego dopływu Horynia. Wzniesienie powierzchni terenu stanowiska II w stosunku do 0 Uścia (ok. 171m n.p.m.) wynosi ok. 21m. W podobnych warunkach znajdują się stanowiska I, III-VI i IX - wszystkie na prawym brzegu pradoliny tej rzeki. Stanowiska VII i VIII są położone na terenie tarasu lessowego, pierwsze - na prawym brzegu, drugie na brzegu lewym, nad doliną zalewową Uścia.

Bardzo bogatą zawartość kulturową stanowiska Horodok II stanowiły głównie kości całe i rozbite (mamuta, konia, bliżej nieokreślonego wołu, renifera, rosomaka ~~oraz~~ ⁱ nieliczne kości ptaków) oraz wyroby krzemienne, wykonane z miejscowego krzemienia górno-turońskiego. Śród materiałów krzemiennych znalazło się kilkanaście wiórów mikrolitycznych z krzemienia świętokrzyskiego - górno-astarckiego. Materiały kostne i krzemienne występowały w rozproszczeniu i w skupieniach, niekiedy bardzo zwartych. Niezależnie od tych skupień i w związku z nimi występowały

warstewki materiału paleniskowego; bądź w postaci cienkich czarnych lub czarniawych smug, bądź w postaci nieregularnych soczewek. Miały one charakter wkładek deluwialnego pochodzenia, niczym nie różniących się - poza odrębnością ich zawartości - od pokrywających je i podścielających warstewek lessu, w którym występowały. Prócz wyżej wymienionych materiałów były dość liczne muszle trzeciorzędowe - z Sarmatu wołyńskiego, z otworami do zawieszania, oraz resztki barwnika mineralnego - hematytu w postaci drobnych warstewek lessu zabarwionego na czerwono i drobnych grudek. Z wyrobów kościanych znalazło się jedynie parę szydeł oraz kostka długa ptaka z nacięciami (karcami).

Zawartość kulturowa stanowiska występowała w dwóch poziomach: w lessie typowym subaeralnym, prawdopodobnie - młodszym dolnym, oraz w deluwialach zboczowych tego lessu, przykrytych lessem warstwowanym, przechodzącym ku górze w less typowy młodszy górny. Wobec zniszczenia całego inwentarza tego stanowiska w 1939r., w wyniku bombardowania Warszawy przez Niemców, oznaczam je jako prawdopodobnie należące do grupy kulturowej środkowo-oryniackiej.

x) (4 porównie tym znajdowała się cianka mamuta - na głęb. 10,15 m)

Nitanka do pracy mgra Kulczyckiego, paleontologiem, napisana dn. 27 VII 54
ole